

Sammanfattning

I Halmstad genomförs kontinuerliga mätningar av såväl kvävedioxid som partiklar (PM10). En gynnsam utveckling har gjort att denna mätning för närvarande inte är obligatorisk enligt Luftkvalitetsförordningen och 16 § NFS 2019:9, utan skulle kunna ersättas med indikativ mätning, modellberäkning eller objektiv skattning. Strategin har hittills ändå varit att fortsätta mätningarna för uppföljning av de betydligt lägre riktvärdena i miljömålet frisk luft.

Avseende övriga föroreningar i luftkvalitetsförordningen, Partiklar (PM2,5), Bens(a)pyren, Svaveldioxid, Arsenik, Kadmium, Nickel, Bly, Kolmonoxid och Bensen så är bedömningen att dessa ligger under NUT och därför kan objektiv skattning användas för kontroll.

1. Inledning

Kontinuerlig mätning av kvävedioxid med DOAS-teknik har utförts i gaturummet på Viktoriagatan i Halmstad sedan 2007. En gynnsam utveckling har gjort att denna mätning för närvarande inte är obligatorisk enligt 10 § Luftkvalitetsförordningen och 16 § NFS 2019:9, utan skulle kunna ersättas med indikativ mätning, modellberäkning eller objektiv skattning. Strategin har hittills ändå varit att fortsätta mätningarna för uppföljning av de betydligt lägre riktvärdena i miljömålet frisk luft.

Årsmedelhalten av kvävedioxid var 16,6 µg/m³ under 2020 vilket ligger under NUT (26 µg/m³) och MKN (40 µg/m³). NUT dygnsmedelvärde (36 µg/m³) överskreds vid 8 av 7 tillåtna gånger under året. ÖUT dygnsmedelvärde (48 µg/m³) överskreds inte vid något tillfälle. NUT timmedelvärde (54 µg/m³) överskreds 136 av 175 tillåtna gånger. Antal överskridanden av MKN dygnsmedelvärde (60 µg/m³) var 0 av 7 tillåtna gånger och för MKN timmedelvärde (90 µg/m³) 19 av 175 tillåtna gånger.

Kontinuerlig mätning av PM10 har även det utförts i gaturummet på Viktoriagatan sedan 2007 (med avbrott under åren 2014-2016, då PM2,5 istället mättes, se nedan). Med stöd av 18 § Luftkvalitetsförordningen och 16 § NFS 2019:9, skulle även denna mätning kunna ersättas med indikativ mätning, modellberäkning eller objektiv skattning. Strategin har hittills ändå varit att fortsätta mätningarna för uppföljning av de betydligt lägre riktvärdena i miljömålet frisk luft.

Årsmedelhalten av PM10 var 21,9 µg/m³ under 2020 vilket ligger över NUT (20 µg/m³) men under miljökvalitetsnormen (MKN) (40 µg/m³). Dygnsmedelvärdet överskred NUT (25 µg/m³) vid 102 av 35 tillåtna gånger under året. Dygnsmedelvärdet överskred ÖUT (35 µg/m³) vid 39 av 35 tillåtna gånger under året.

2. Preliminär bedömning

2.1 Partiklar (PM2,5)

Bedöms ligga under NUT.

I Halmstad mättes PM2,5 kontinuerligt på Viktoriagatan under perioden 2014-2016. Medelvärdet mellan 2014-2016 låg på 8,4 µg/m³, d.v.s. ungefär i nivå med miljömålets riktvärden, långt under miljökvalitetsnormen och utvärderingströsklarna.

2.2 Bens(a)pyren (B(a)P)

Bedöms ligga under NUT.

Den dominerande källan till bens(a)pyren är utsläpp från småskalig vedeldning. Det finns inte några kända områden i kommunen med särskild vedeldningsproblematik och enligt den kartläggning SMHI har genomfört på uppdrag av Naturvårdsverket (Identifiering av potentiella riskområden för höga halter av bens(a)pyren, 2015) uppskattas årsmedelhalten bens(a)pyren från vedeldning i Halmstads kommun uppgå till 0,27 ng/m³ som högsta värde under ett normalår vilket ligger under NUT (0,4 ng/m³). Halmstad ingår inte heller bland de 20 kommuner som uppskattas ha högst halter av bens(a)pyren och där en fördjupad kartläggning rekommenderas enligt Naturvårdsverkets vägledning.

2.3 Svaveldioxid (SO₂)

Bedöms ligga under NUT.

Mätningarna, som i Halmstad endast skett i taknivå, började 1988. Halterna har gått ner påtagligt sedan dess, som de även gjort i Sverige i stort. SO₂-halten har legat nära rapporteringsgränsen för mätinstrumentet, ofta under den. De flesta mätvärdena är alltså osäkra. De mätvärden som erhålls på taksträckan rapporteras därför inte till datavärden.

2.4 Metaller (As, Cd, Ni, Pb)

Bedöms ligga under NUT.

Halterna av arsenik, kadmium, nickel, bly har mätts i ett antal städer i Sverige. Halterna har legat långt under miljökvalitetsnormernas gränsvärden och även betydligt under de nedre utvärderingströsklarna. Situationen antas vara ungefär densamma i Halmstad.

2.5 Kolmonoxid (CO)

Bedöms ligga under NUT.

Gällande kolmonoxid så förekommer i princip bara överskridanden av utvärderingströsklar i samband med veteranbilsparader eller motsvarande motorträffar. I Halmstad förekommer inte detta i någon större grad.

2.6 Bensen (C₆H₆)

Bedöms ligga under NUT.

Under åtta veckor under 2014 genomfördes indikativ mätning av bensen med diffusionsprovtagare. Mätningen genomfördes i gaturum centralt i Halmstad. Medelvärdet uppgick till 0,7 µg/m³ år 2014.

3. Slutsatser

Utifrån vad som redovisats ovan görs bedömningen att miljökvalitetsnormerna (MKN) inte överskrids i Halmstads kommun. Nedre utvärderingströskeln (NUT) överskrids för kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM₁₀). Vid halter över den övre utvärderingströskeln (under 3 av de senaste 5 åren) ska kontinuerliga mätningar tillämpas i Halmstad enligt 16 § NFS 2019:9. Övriga parametrar bedöms ligga under NUT och därför kan objektiv skattning användas för kontroll.